

Koronavirus: zkušenosti s podporou blesková anketa HK ČR – vyhodnocení duben 2020

Zdroj dat

Hospodářská komora ČR (dále jen „HK ČR“) vedla **od úterý 21. 4. 2020 od 6:00 hodin do čtvrtka 23. 4. 2020 do 12:00** hodin bleskovou anketu mezi svými členy s názvem „**Koronavirus: zkušenosti s podporou**“.

Cílem ankety bylo zjistit, jak se změnila situace v členských firmách v porovnání s koncem března. Ptali jsme se na to, jaké mají zástupci firem zkušenosti s opatřeními vlády na podporu podnikatelů a jak hodnotí administrativu spojenou se žádostmi. Výsledky ankety byly a budou použity pro formování dalšího postupu HK ČR, zejména při komunikaci se státními orgány s cílem ulehčit podnikatelům v současné tíživé situaci.

Celkem na anketu odpovědělo **796 respondentů** – členů HK ČR, zástupců všech hlavních odvětví ze všech krajů České republiky. Na anketu odpovídaly mikro, malé, střední, ale i velké podniky.

V případě otázek na využívání úlev vlády a preferovanou formu pomoci **byly odpovědi ve 4 velikostních (dle počtu zaměstnanců) kategoriích váženy tak, aby odpovídaly složení členské základny Hospodářské komory ČR**. Respondentem je v textu níže míněn člen Hospodářské komory ČR, resp. člen výběrového souboru.

Využívání úlev vlády

Firmám vláda nabídla celou řadu úlev, ať z hlediska samotných podnikatelů významných či marginálních. Zajímalo nás, jak jsou tyto úlevy podnikateli využívány. Ptali jsme se proto členských firem „*Kterou z úlev vlády, resp. státu pro podnikatele využíváte nebo plánujete využít?*“ Respondenti měli na výběr z 15 odpovědí, mezi nimi již fungující i vládou avizovaná opatření, a 1 otevřenou odpověď, přičemž mohli zaškrtnout nejméně jednu a nejvíce všechny možnosti.

Firmám s více než 250 zaměstnanci a právníckým osobám obecně pomohlo nejvíce rozšíření možnosti čerpání dávky ošetrovného pro jejich zaměstnance a dále také úlevy v oblasti placení záloh daně z příjmů. Mikro firmy a zejména OSVČ využívaly nejčastěji zrušení záloh na zdravotní a sociální pojistné, úlevy v oblasti elektronické evidence tržeb a odpuštění sankcí v případě prodlení.

Co se týká dvou nejvíce postižených oborů podnikání – restauračních služeb a cestovního ruchu, v obou případech podnikatelé nejvíce ocenili úpravy povinností spojených s EET. Firmám specificky v restauračních službách pomáhá často zrušení záloh na sociální a zdravotní pojistné vzhledem k rozšířenosti individuálního podnikání na živnostenský list v tomto oboru, a také odpuštění sankcí v případě prodlení. Členské firmy HK ČR podnikající v cestovním ruchu využívaly zase nejčastěji možnosti odložit splácení úvěrů a také prominutí záloh na daň z příjmů.

TOP 3 nejčastěji využívané úlevy dle druhu firmy	
velké firmy (totéž platí i pro právnické osoby)	Rozšíření možnosti dostávat tzv. ošetřovné
	Zrušení červnové zálohy na daň z příjmů
	Prominutí zálohy na daň z příjmů
OSVČ (totéž platí i pro mikro firmy obecně)	Zrušení záloh na pojistné (sociální a zdravotní)
	Dočasné zrušení povinnosti EET, resp. odsunutí startu poslední vlny EET
	Odpuštění sankcí v případě prodlení
firmy podnikající v restauračních službách	Zrušení záloh na pojistné (sociální a zdravotní)
	Dočasné zrušení povinnosti EET, resp. odsunutí startu poslední vlny EET
	Odpuštění sankcí v případě prodlení
firmy podnikající v cestovním ruchu	Odklad splácení úvěrů
	Dočasné zrušení povinnosti EET, resp. odsunutí startu poslední vlny EET
	Prominutí zálohy na daň z příjmů
Zdroj dat: Hospodářská komora ČR, šetření "Koronavirus: zkušenosti s podporou", duben 2020, 796 respondentů	

Preferovaná forma pomoci

Aby byla pomoc státu skutečně efektivní, měla by se její forma přizpůsobit preferencím podnikatelů. Ptali jsme se proto „*Jaká forma pomoci od vlády by Vaší firmě nejvíce vyhovovala?*“ Respondenti dostali na výběr 9 odpovědí a mohli vybrat maximálně 3.

Vzhledem k tomu, že současná situace ovlivněná koronavirem znamená pro firmy větší nároky na likviditu, mohlo by se zdát, že podnikatelé upřednostňují výhodné úvěry, jaké byly nabízeny ČMZRB ve spolupráci s komerčními bankami (programy COVID I, II a Praha). Vlastní představa firem o formě pomoci státu se ale od této obecné domněnky výrazně liší.

Nejvíce intenzivně respondenti volali po úlevách na pojistných odvodech (44 % respondentů) a na daních (42 % respondentů) a dále po kompenzaci škod způsobených rozhodnutími vlády (37 % respondentů). Tyto formy podpory by vyšly vstříc především menším podnikům zasaženým koronavirovou krizí. **Úlevy na**

pojistných odvodech by nejvíce pomohly firmám ve stavebnictví (preferuje je 60 % z tohoto oboru), daňové úlevy především podnikatelům v maloobchodě (pro 57 % firem z tohoto oboru se jedná o nejvhodnější pomoc) a po náhradě škod volají hlavně ta nejpostiženější odvětví – restaurační služby a cestovní ruch (65 %, resp. 63 % firem upřednostňuje tuto formu podpory).

Firmy s více než 250 zaměstnanci volají především po prodloužení programu Antivirus – polovina (48 %) respondentů mezi velkými firmami preferuje tuto formu podpory. Velké firmy také intenzivněji upřednostňují rozšíření programu Antivirus o další režimy, např. pro firmy, které musí udržovat trvalý provoz, i když je pro ně ztrátový. I proto je toto opatření (další režim Antiviru) volbou pro třetinu firem ze zpracovatelského průmyslu. Pokračování nějaké formy programu Antivirus vítají například tři pětiny (58 %) všech firem z cestovního ruchu.

Čtvrtina (24 %) firem považuje za vhodný nástroj podpory nějakou formu dotace, především se jedná o firmy z oblasti cestovního ruchu, maloobchodu a z osobních služeb, kde je takových podnikatelů zhruba třetina.

Pětina (20 %) respondentů by uvítala především snížení administrativní zátěže, častěji se přitom jedná o právnické osoby a subjekty působící v oboru stavebnictví (34 % firem v oboru tento přístup upřednostňuje). Výhodné úvěry preferuje před ostatními formami pomoci jen 16 % firem, a to především ve stavebnictví a v cestovním ruchu. Pomoc v podobě grantů preferuje zcela okrajový počet podnikatelů.

Jaká forma pomoci od vlády by Vaší firmě nejvíce vyhovovala? (max 3 odpovědi)	
Úlevy na pojistných odvodech	44%
Daňové úlevy	42%
Nahrazení (části) způsobených škod ze strany vlády (jako kompenzace jiných než mzdových nákladů)	37%
Pokračování nějaké formy programu Antivirus i po dubnu 2020	35%
Dotace	24%
Rozšíření programu Antivirus o další režimy	23%
Odklad nebo zrušení dílčích administrativních úkonů a povinností (např. statistické výkaznictví)	20%
Výhodné úvěry	16%
Granty	3%
<i>Zdroj dat: Hospodářská komora ČR, šetření "Koronavirus: zkušenosti s podporou", duben 2020, 796 respondentů</i>	

Hodnocení programů vlády

Vláda nabízí hned několik programů na podporu podnikatelů postižených následky koronavirové krize. Zajímaly nás konkrétní zkušenosti žadatelů s administrativou spojenou s procesem žádání o tuto podporu. Našich členů jsme se proto ptali: „*Jak hodnotíte administrativní náročnost žádostí o finanční nástroje vlády pro překonání současné situace?*“. Každému ze 7 programů mohli respondenti přidělit jednu známku, a to 1 až 5 (1=ideální stav a 5=nežádoucí stav), nebo zatrhnout odpověď „Plánuji zažádat teprve v budoucnu“, popř. vybrat odpověď „Netýká se mě“.

Nejméně administrativně náročné je podle respondentů žádání o kompenzační bonus (tzv. „pěťadvacítka“) pro OSVČ. Administrativa spojená s programem získala průměrnou známku 2,1, přičemž 46 % žadatelů o tento bonus hodnotilo celý proces žádosti nejvyšší známkou 1 – podle jejich názoru se tedy jednalo o ideálně nastavený proces.

Proces podávání žádosti v programu ministerstva průmyslu a obchodu na „ošetřovné“ pro OSVČ získal od podnikatelů průměrné hodnocení 2,4. Celkem 87 % podnikatelů hodnotilo náročnost vyplňování žádosti známkou v rozmezí 1 až 3. V těsném závěsu skončil proces žádosti o odklad splácení úvěrů u bank s průměrnou známkou 2,5.

V průměru trojkou hodnotili respondenti žádost o standardní úvěry u bank a podobně i žádosti o státní příspěvky na náhrady mezd – tzv. Antivirus (průměr 3,2). U Antiviru byl přitom mírně větší podíl podnikatelů (41 % vs. 34 %), kteří hodnotili administrativní náročnost známkou 4 nebo 5.

Nejhůře podnikatelé hodnotili byrokratickou zátěž spojenou se žádostmi v rámci programů COVID I a II u ČMZRB (známka 4,5, resp. 4,3). Proces sepsání a podání žádosti o bezúročný úvěr v rámci COVID I hodnotilo v anketě nejnižší známkou 5 (nežádoucí stav) 72 % žadatelů, u COVID II to bylo 60 %. Známku 3 a lepší hodnotilo administrativní náročnost pouhých 29 firem z 220 žadatelů u programu COVID I a 45 z 229 u programu COVID II.

V následujících týdnech plánuje 15 % respondentů (v absolutním vyjádření 115), kteří tak ještě neučinili, požádat o státní příspěvek na náhrady mezd (tzv. Antivirus). Desetina podnikatelů, kteří zatím nepožádali o odklad splácení úvěrů nebo o standardní úvěr, tak plánuje učinit v nejbližší době. Zájem o budoucí čerpání peněz z ostatních programů je výrazně nižší zřejmě i kvůli menší informovanosti a vyčkávání na výslednou podobu další podpory.

	1	2	3	4	5	počet respondentů se zkušeností	vážený průměr známky
Bezúročný úvěr v rámci COVID I u ČMZRB	1,4%	2,7%	9,1%	15,0%	71,8%	220	4,5
Záruka na úvěr v rámci COVID II u ČMZRB	1,7%	4,4%	13,5%	20,1%	60,3%	229	4,3
Plošná finanční podpora 25 tis. Kč pro OSVČ	45,5%	23,8%	14,9%	8,9%	6,9%	202	2,1
Program Antivirus (státní příspěvek na náhrady mezd)	10,1%	19,7%	29,5%	22,7%	17,9%	396	3,2
„Ošetřovné“ pro OSVČ	21,3%	34,0%	31,2%	9,9%	3,5%	141	2,4
Standardní úvěr/y u banky	12,0%	29,3%	24,4%	16,0%	18,2%	225	3,0
Odklad splácení úvěrů	27,3%	32,1%	20,6%	7,7%	12,4%	209	2,5

Zdroj dat: Hospodářská komora ČR, šetření "Koronavirus: zkušenosti s podporou", duben 2020, 796 respondentů

Pozn.: Průměrná známka byla vážena počtem odpovědí na jednotlivé otázky.